

پایداری و بازار سرمایه

ابتکارات، نهادهای ابزارهای زیست محیطی، اجتماعی و راهبری

نویسندگان:

وحید احمدیان

سجاد نقدی

علیرضا فضل زاده

(اعضاء هیأت علمی دانشگاه تبریز)

با حمایت مرکز پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی سازمان بورس و اوراق بهادار

انتشارات بورس

انتشارات بورس وابسته به شرکت اطلاع رسانی و آموزش بورس

دفتر: تهران، خیابان حافظ، نرسیده به جمهوری، بن بست ازهری، شماره ۱۰ / تلفن: ۶۴۰۸۴۰۰۰
نمایشگاه و فروشگاه: تهران، میدان ونک، خیابان ملاصدرا، شماره ۲۵
تلفن: ۶۴۰۸۴۹۲۶، دورنگار: ۸۸۶۴۸۱۹۲ / رایانامه: info@boursepub.ir / www.boursepub.ir

پایداری و بازار سرمایه

ابتکارات، نهادها و ابزارهای زیست محیطی، اجتماعی و راهبری
با حمایت مرکز پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی سازمان بورس و اوراق بهادار

نویسندگان: وحید احمدیان، سجاد نقدی، علیرضا فضل زاده

ناشر: انتشارات بورس

مدیر هنری: مهدی عبدالرحمن

چاپ اول: ۱۴۰۳

قیمت: ۳۳,۰۰۰ تومان

شمارگان: ۳۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۶۸-۸۹-۱

چاپ و صحافی: چاپ طلاها

www.ketab.ir

سرشناسه: احمدیان، وحید، ۱۳۶۷ -

عنوان و نام پدیدآور: پایداری در بازار سرمایه / ابتکارات، نهادها و ابزارهای زیست محیطی، اجتماعی و راهبری / نویسندگان
وحید احمدیان، سجاد نقدی، علیرضا فضل زاده؛ با حمایت مرکز پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی سازمان بورس و اوراق بهادار.
مشخصات نشر: تهران: شرکت اطلاع رسانی و خدمات بورس، انتشارات بورس، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری: ۳۲۸ ص:؛ مصور، جدول، نمودار.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۶۸-۸۹-۱

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: ص: ۲۱۱-۲۲۷.

موضوع: بازار سرمایه / Capital market

مسئولیت اجتماعی کسب و کار / Social responsibility of business

شناسه افزوده: نقدی، سجاد، ۱۳۶۷ / فضل زاده، علیرضا، ۱۳۴۶ -

شناسه افزوده: سازمان بورس اوراق بهادار، مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی

شناسه افزوده: Securities and Exchange Organization Department of Research, Development and Islamic Studies

رده بندی کنگره: H۶۴۵۲۳

رده بندی دیویی: ۳۳۷.۴۱۵

شماره کتابشناسی ملی: ۹۸۴۴۲۳

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیا

همه حقوق محفوظ و متعلق به ناشر است.

فصل اول: ساختار مفهومی تأمین مالی و سرمایه‌گذاری پایدار

۱۷	مقدمه
۱۷	پایداری
۱۸	توسعه پایدار
۲۰	تاریخچه توسعه پایدار
۲۲	اهداف توسعه هزاره (MDGs)
۲۹	اهداف توسعه پایدار (SDG)
۳۴	اقتصاد سبز
۳۵	پایداری اقتصادی در تئوری توسعه
۳۵	توسعه پایدار در مفاهیم مالی و سرمایه‌گذاری
۳۷	سیر تکامل سرمایه‌گذاری پایدار
۴۱	سرمایه‌گذاری اخلاقی (ارزش محور) سال‌های ۱۵۰۰ به بعد
۴۱	سرمایه‌گذاری با مسئولیت اجتماعی- رویکرد اولیه (ارزش محور) دهه ۱۹۶۰ تا دهه ۱۹۹۰
۴۲	سرمایه‌گذاری با مسئولیت اجتماعی- رویکرد جاری (ارزش محور و ریسک و بازده) اواخر ۱۹۹۰ تا کنون

ایزو ۳۱۰۰۰ ----- ۱۴۴

فصل چهارم: بازار سرمایه و مسئولیت اجتماعی؛ نقش نهادها

۱۴۷	-----	مقدمه
۱۴۸	-----	پایداری در بازارهای سرمایه
۱۵۴	-----	بورس های اوراق بهادار
۱۵۵	-----	فعالیت های اجتماعی و زیست محیطی بورس ها
۱۶۴	-----	الزامات اجتماعی و زیست محیطی بورس ها
۱۶۷	-----	اقدامات انجام گرفته در برخی از کشورها
۱۶۷	-----	ایالات متحده
۱۷۰	-----	برزیل
۱۷۳	-----	کره جنوبی
۱۷۴	-----	قطر
۱۷۴	-----	سوئیس
۱۷۵	-----	لوکزامبورگ
۱۷۶	-----	بورس های مبادله اجتماعی (SSE)
۱۷۷	-----	بورس اجتماعی برزیل
۱۷۸	-----	بورس اجتماعی آفریقای جنوبی
۱۷۹	-----	بورس اجتماعی کانادا
۱۸۰	-----	بورس اجتماعی بریتانیا
۱۸۰	-----	بورس اجتماعی سنگاپور
۱۸۱	-----	بورس اجتماعی جامائیکا
۱۸۲	-----	بورس اجتماعی کنیا
۱۸۳	-----	بورس اجتماعی هندوستان
۱۸۴	-----	مؤسسات رتبه بندی ESG

۱۸۴	آژانس‌های رتبه‌بندی اعتباری
۲۰۲	شرکت‌های مشاوره سرمایه‌گذاری
۲۱۲	شرکت‌های سبذگردانی
۲۱۹	صندوق‌های سرمایه‌گذاری و صندوق‌های قابل معامله در بورس (EFTS)
۲۳۳	صندوق Shelton Green Alpha Fund

فصل پنجم: بازار سرمایه و مسئولیت اجتماعی؛ ابزارها

۲۳۷	مقدمه
۲۳۸	بدهی پایداری
۲۴۰	انواع اوراق زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری (ESG)
۲۴۹	اوراق قرضه سبز
۲۵۸	اوراق اجتماعی
۲۶۸	اوراق قرضه پایداری
۲۷۴	اوراق قرضه پایداری پیوند
۲۸۰	اوراق قرضه SDG
۲۸۶	اوراق تاب آوری آب و هوا
۲۸۹	اوراق قرضه فاجعه
۲۸۹	اوراق قرضه همه‌گیری
۲۹۱	اوراق قرضه برابری
۲۹۳	اوراق قرضه سلامت
۲۹۴	اوراق قرضه تغذیه آفریقا
۲۹۵	اوراق قرضه گذار
۲۹۸	اوراق قرضه آبی
۳۰۲	اوراق اعتبار آلاینده‌گری
۳۰۵	تأمین مالی اسلامی

۳۰۵	شاخص‌های ESG
۳۱۱	فهرست منابع

www.ketab.ir

پیشگفتار

«مالی سبز خواهد بود یا از بین خواهد رفت». این جمله وزیر دارایی فرانسه، برونو لومر، اهمیت توجه به عوامل غیرمالی در تحلیل‌های مالی و سرمایه‌گذاری را به خوبی نشان می‌دهد. گذار به یک اقتصاد پایدار به صورت بین‌المللی و به سرعت روزافزون در حال انجام است. اهداف توسعه پایدار توسط بسیاری از کشورها امضا شده و اجرا می‌شود و توافقنامه پاریس درباره تغییرات اقلیمی به تصویب و امضای بسیاری از کشورهای جهان رسیده است. هنوز کسانی هستند که واقعیت‌ها را نادیده می‌گیرند و از جهان زغال‌سنگی قدیمی دفاع می‌کنند. با این حال، حتی خروج ایالات متحده از توافق پاریس به دستور دونالد ترامپ نیز دوام نیاورد و حتی در همان برهه، تأثیر محدودی بر انتقال سریع انرژی داشت. شاهد این موضوع، آمارهایی است که نشان می‌دهد در این کشور، نیروگاه‌های زغال‌سنگ بیشتری در دوره ریاست جمهوری دونالد ترامپ نسبت به دوره باراک اوباما تعطیل شده است. یا حتی با وجود اعلام این خبر از سوی ترامپ، دولت چین، بلافاصله برنامه ساخت ۱۰۳ نیروگاه برق زغال سنگ با ارزش ۶۲ میلیارد دلار را لغو کرد و بیشتر بر توسعه انرژی تجدیدپذیر تمرکز کرد. گذار سریع اتفاق می‌افتد و در مراحل اولیه خود، اغلب بدون جلب توجه است. شاید به عنوان یک سابقه تاریخی، می‌توان به اوایل قرن بیستم مراجعه کرد. در سال ۱۹۰۰، تنها تعداد کمی متوجه اهمیت فزاینده موتورهای احتراق شده بودند و بیشتر افراد معتقد بودند که کالسکه‌های اسبی برای همیشه مورد استفاده قرار خواهند گرفت. کمتر از بیست سال بعد،

موضوعات مالی و سرمایه‌گذاری تبدیل شده است.

در ایران به خصوص در سال‌های اخیر، توجه به اثرات زیست‌محیطی و اجتماعی فعالیت شرکت‌ها بیشتر شده و ادبیات جدیدی در این حوزه شکل گرفته است. اما واقعیت این است که هنوز منابع کاربردی کافی در خصوص ابزارها و نهادهای مالی مرتبط با مسائل زیست‌محیطی و اجتماعی وجود ندارد و تأکید بیشتر بر بعد راهبری بوده است. از این رو، نیاز به منبعی که به طور کامل و در قالب مثال‌ها و آماره‌هایی به رویکرد کشورها به موضوعات زیست‌محیطی و اجتماعی در بازارهای سرمایه بپردازد، احساس می‌شود. کتاب حاضر، بر مبنای دستورالعمل‌های موجود در کشورهای مختلف، گزارش‌ها و تحلیل‌های پشتوانه این دستورالعمل‌ها و گزارش‌های ارائه شده توسط شرکت‌های فعال در بازار بورس و اوراق بهادار این کشورها تهیه شده است. در این کتاب تلاش شده است تا رویکرد زیست‌محیطی و اجتماعی مشارکت‌کنندگان در بازارهای سرمایه و دستورالعمل‌های موجود بررسی و تشریح شود و از جامع‌ترین گزارش‌های شرکت‌ها که توسط نهادهای ناظر به آنها استناد شده بود، بهره گرفته شود. این کتاب با ارائه فهرستی از ابزارها و نهادهای سبز، تلاش نموده تا ادبیات پایداری در بازارهای سرمایه را به تصویر بکشد. نویسندگان کتاب امیدوارند تا با ارائه چنین کتابی، ناظران، شرکت‌ها و استفاده‌کنندگان از گزارش‌های مالی، ضمن شناخت از جایگاه موضوعات زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری در بازارهای سرمایه، در خصوص توسعه ابزارها و نهادهای مرتبط با این موضوعات گام بردارند.

وحید احمدیان

سجاد نقدی

علیرضا فضل‌زاده